

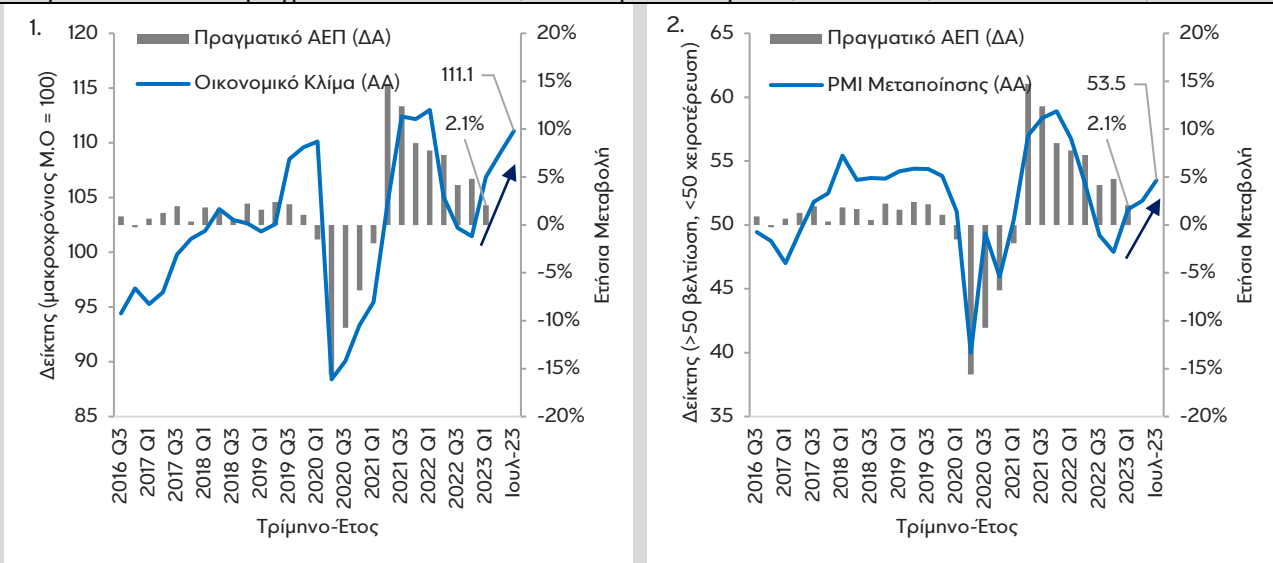
7 ΗΜΕΡΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

3 Αυγούστου 2023, Τεύχος 473

Βελτίωση του οικονομικού κλίματος και της μεταποίησης, αλλά και επιβράδυνση της απασχόλησης και πτώση του όγκου λιανικού εμπορίου το 2^ο τρίμηνο 2023

Το 2021 και το 2022 η ελληνική οικονομία κατέγραψε ισχυρούς ρυθμούς μεγέθυνσης, 8,4% και 5,9% αντίστοιχα, υπερκαλύπτοντας τις απώλειες της πανδημίας σε όρους παραγωγής, εισοδήματος και απασχόλησης. Συγκεκριμένα, το πραγματικό ΑΕΠ και η απασχόληση του 2022 υπερέβησαν τα επίπεδα του 2019 κατά 4,5% και 5,9% αντίστοιχα. Αυτή ήταν η φάση της μεταπανδημικής ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας, φάση η οποία συνδέθηκε με αμιγώς τεχνικούς παράγοντες λόγω του κλεισίματος και του ανοίγματος της οικονομίας, αλλά και με τα εκτεταμένα μέτρα στήριξης και τη διαμόρφωση προσδοκιών για την είσοδο της Ελλάδας σε ένα μονοπάτι μεγέθυνσης υψηλότερο από αυτό που ακολουθούσε πριν ξεσπάσει η υγειονομική κρίση (την τριετία 2017-2019 ο μέσος ετήσιος πραγματικός ρυθμός μεγέθυνσης ήταν 1,5%). Στη βελτίωση των προσδοκιών για τη μεσοπρόθεσμη πορεία της οικονομίας συνέβαλε σε σημαντικό βαθμό η δημιουργία του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ) και των δεσμεύσεων -σε επίπεδο μεταρρυθμίσεων- που το συνοδεύουν.

Σχήμα 1: Ελλάδα – Πραγματικό ΑΕΠ, Δείκτης Οικονομικού Κλίματος και Δείκτης PMI Μεταποίησης

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΙΟΒΕ, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, S&P Global, Eurobank Research.

Σημείωση: ως ΑΑ ορίζουμε τον αριστερό κάθετο άξονα και ως ΔΑ τον αντίστοιχο δεξιό.

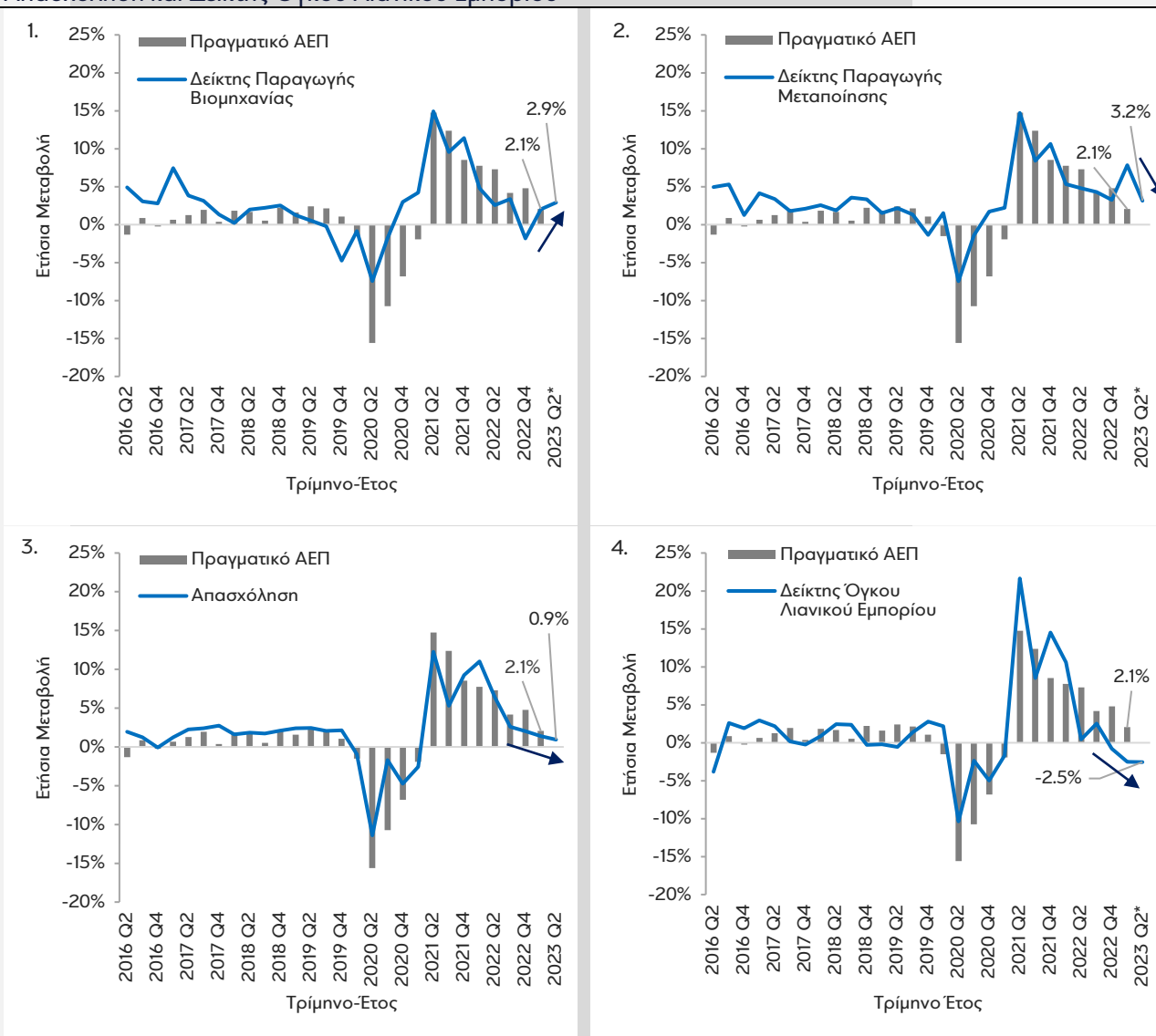
Όπως ήταν αναμενόμενο, την ισχυρή μεταπανδημική ανάκαμψη τη διαδέχτηκαν ηπιότεροι ρυθμοί μεγέθυνσης. Σύμφωνα με τα στοιχεία των τριμηνιαίων εθνικών λογαριασμών της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), το πραγματικό ΑΕΠ στην Ελλάδα το πρώτο τρίμηνο 2023 ενισχύθηκε σε

Συγγραφείς

Στυλιανός Γ. Γώγος, PhD
Ερευνητής Οικονομολόγος
sgogos@eurobank.gr

ετήσια βάση κατά 2,1%, ενώ σε τριμηνιαία βάση μειώθηκε οριακά κατά 0,1%. Τα στοιχεία των εθνικών λογαριασμών του δεύτερου τρίμηνου 2023 αναμένεται να δημοσιευτούν από την ΕΛΣΤΑΤ στις 6 Σεπτεμβρίου 2023. Οι δείκτες οικονομικής συγκυρίας, απασχόλησης, παραγωγής και πωλήσεων που έχουν δημοσιευτεί μέχρι σήμερα εκπέμπουν θετικά και αρνητικά μηνύματα για την επίδοση της οικονομίας το δεύτερο τρίμηνο 2023. Το οικονομικό κλίμα βελτιώνεται και η μεταποίηση παρουσιάζει ανθεκτικότητα, ωστόσο ο ρυθμός αύξησης της απασχόλησης επιβραδύνεται και ο όγκος των πωλήσεων στο λιανικό εμπόριο μειώνεται.

Σχήμα 2: Ελλάδα – Πραγματικό ΑΕΠ, Δείκτης Παραγωγής Βιομηχανίας, Δείκτης Παραγωγής Μεταποίησης Απασχόληση και Δείκτης Όγκου Λιανικού Εμπορίου

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurobank Research.

Σημείωση: *η παρατήρηση του 2023 Q2 για τον δείκτη παραγωγής βιομηχανίας, τον δείκτη παραγωγής μεταποίησης και τον δείκτη όγκου λιανικού εμπορίου (Σχήματα 2.1, 2.2 και 2.4) αφορά το δίμηνο Απριλίου-Μαΐου 2023.

- Δείκτης Οικονομικού Κλίματος (πηγή: IOBE, Ευρωπαϊκή Επιτροπή)

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος βελτιώθηκε περαιτέρω το δεύτερο τρίμηνο 2023, εξέλιξη που συνεχίστηκε τον Ιουλ-23 (βλέπε Σχήμα 1.1). Ο μέσος όρος του δείκτη την περίοδο Απρ-Ιουλ-23 διαμορφώθηκε στις 109,0 μονάδες, τιμή που αντιστοιχεί σε υψηλό 5 τριμήνων και βρίσκεται πάνω

από τον μακροχρόνιο μέσο όρο (=100). Ο αντίστοιχος δείκτης στην Ευρωζώνη κινήθηκε αρκετά χαμηλότερα, στις 96,9 μονάδες, τιμή που είναι η δεύτερη μικρότερη τα τελευταία 10 τρίμηνα και βρίσκεται κάτω από τον μακροχρόνιο μέσο όρο (=100). Η εξάλειψη του πολιτικού ρίσκου με το πέρας των εκλογών της 25^{ης} Ιουνίου 2023, οι προοπτικές ανάκτησης της επενδυτικής βαθμίδας τους επόμενους μήνες, οι πόροι του ΤΑΑ και η αποκλιμάκωση του πληθωρισμού αποτελούν πιθανούς ερμηνευτικούς παράγοντες για την ενίσχυση του δείκτη οικονομικού κλίματος στην Ελλάδα. Στην περίπτωση της Ευρωζώνης, η χειροτέρευση του οικονομικού κλίματος, σε συνδυασμό με την επιδείνωση άλλων δεικτών οικονομικής συγκυρίας, εγείρει ανησυχίες για την ανάπτυξη το 2023, με τον ετήσιο πραγματικό ρυθμό μεγέθυνσης να επιβραδύνεται το δεύτερο τρίμηνο του 2023 -αν και λιγότερο από το αναμενόμενο- στο 0,6% (προκαταρκτικές εκτιμήσεις της Eurostat) από 1,1% το πρώτο τρίμηνο 2023. Μια μεγαλύτερη του αναμενόμενου επιβράδυνση του ρυθμού μεγέθυνσης της Ευρωζώνης το 2023 συνιστά καθοδικό κίνδυνο για τις ελληνικές εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών.

- Δείκτης PMI Μεταποίησης (πηγή: S&P Global)

Οι λειτουργικές συνθήκες στον τομέα της μεταποίησης παρέμειναν σε φάση βελτίωσης το δεύτερο τρίμηνο 2023 (βλέπε Σχήμα 1.2). Ο δείκτης PMI μεταποίησης ενισχύθηκε οριακά στις 51,9 από 51,2 μονάδες το πρώτο τρίμηνο 2023 (PMI > 50 βελτίωση των λειτουργικών συνθηκών, PMI < 50 χειροτέρευση των λειτουργικών συνθηκών), ενώ τον Ιουλ-23 καταγράφηκε περαιτέρω άνοδος στις 53,5 μονάδες, τιμή που αντιστοιχεί σε υψηλό 14 μηνών. Στην έρευνα του Ιουλ-23 τα μέλη του πάνελ ανέφεραν αυξήσεις στις νέες παραγγελίες, στην παραγωγή και την απασχόληση, ενώ παράλληλα εξέφρασαν προβληματισμό για πιθανές αυξήσεις των επιτοκίων και του πληθωρισμού, αλλά και για τη διατηρησιμότητα της ισχυρής ζήτησης. Όπως και στην περίπτωση του δείκτη οικονομικού κλίματος, η επίδοση της Ευρωζώνης ήταν εμφανώς χειρότερη από την αντίστοιχη της Ελλάδας, με τον δείκτη PMI μεταποίησης να λαμβάνει τιμή κάτω του ορίου των 50 μονάδων για 13^ο συνεχή μήνα τον Ιουλ-23 (44,7 μονάδες το δεύτερο τρίμηνο 2023 και 42,7 μονάδες τον Ιουλ-23).

- Δείκτες Παραγωγής Βιομηχανίας και Μεταποίησης (πηγή: ΕΛΣΤΑΤ)

Οι δείκτες παραγωγής στη βιομηχανία και τη μεταποίηση κινήθηκαν ανοδικά σε ετήσια βάση κατά 2,9% και 3,2% αντίστοιχα το δίμηνο Απρ-Μαϊ-23 (βλέπε Σχήματα 2.1 και 2.2), παρά ταύτα σε σύγκριση με το δίμηνο Ιαν-Φεβ-23 κατέγραψαν πτώση της τάξης του 0,4 και 1,9% αντίστοιχα. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο κλάδος της βιομηχανίας στην Ελλάδα στήριξε την οικονομία κατά της διάρκεια της πανδημίας, ενώ εξακολουθεί να παρουσιάζει ανθεκτικότητα στα αυξημένα κόστη παραγωγής.

- Απασχόληση (πηγή: ΕΛΣΤΑΤ)

Σύμφωνα με τη μηνιαία έρευνα εργατικού δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ, η απασχόληση παρέμεινε σε ανοδική τροχιά το δεύτερο τρίμηνο 2023, ωστόσο με επιβραδυνόμενο ρυθμό (0,9% vs. 1,4% το πρώτο τρίμηνο 2023, βλέπε Σχήμα 2.3).

- Δείκτης Όγκου Λιανικού Εμπορίου (πηγή: ΕΛΣΤΑΤ)

Ο δείκτης όγκου λιανικού εμπορίου, δηλαδή οι πωλήσεις του εν λόγω κλάδου σε σταθερές τιμές, σημείωσε ετήσια μείωση 2,5% το δίμηνο Απρ-Μαϊ-23 (βλέπε Σχήμα 2.4). Οι κατηγορίες καταστημάτων που οδήγησαν σε αυτό το αποτέλεσμα ήταν τα μεγάλα καταστήματα τροφίμων (super markets),

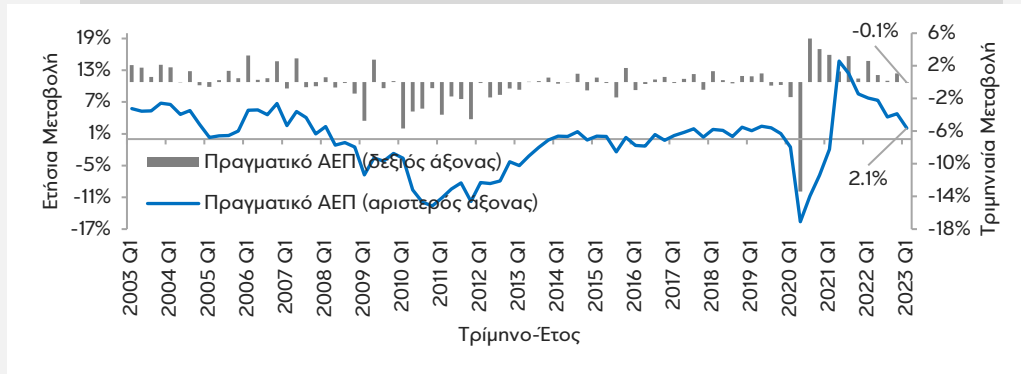
τα πολυκαταστήματα, τα τρόφιμα-ποτά-καπνός, τα φαρμακευτικά-καλλυντικά και η ένδυση-υπόδηση. Η μείωση του δείκτη όγκου λιανικού εμπορίου συνδέεται με υστερόχρονες επιδράσεις του πληθωρισμού στην καταναλωτική συμπεριφορά των νοικοκυριών. Το εν λόγω αποτέλεσμα θα έχει επιπτώσεις στον ρυθμό μεταβολής της ιδιωτικής κατανάλωσης σε επίπεδο εθνικών λογαριασμών, ωστόσο δύναται να αντισταθμιστεί από μια πιθανή αύξηση της κατανάλωσης υπηρεσιών.

Πίνακας Α1: Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη της Ελληνικής Οικονομίας

Πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (εποχικά διορθωμένα στοιχεία)

Το 1^ο τρίμηνο 2023 η ετήσια μεταβολή του πραγματικού ΑΕΠ ήταν +2,1% YoY (+4,8% YoY το Q4 2022 και +7,8% YoY το Q1 2022) και η αντίστοιχη τριμηνιαία μεταβολή ήταν -0,1% QoQ (+1,1% QoQ το Q4 2022 και +2,6% QoQ το Q1 2022)

Προβλέψεις για το σύνολο του έτους – Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Μαϊ-2023: 2023 +2,4%, 2024 +1,9%

ΑΕΠ (% YoY, % QoQ)

Περίοδος: Q1 2003–Q1 2023

Στοιχεία: τριμηνιαία

Μέσος Όρος: -0,2%

Διάμεσος: +0,6%

Μέγιστο: +14,7% (Q2 2021)

Ελάχιστο: -15,6% (Q2 2020)

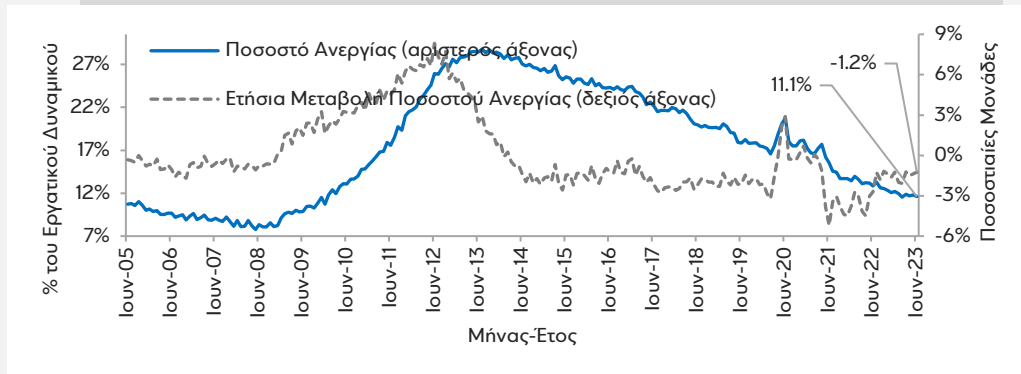
Δημοσίευση: 7/6/2023 (προσωρινά στοιχεία)

Επόμενη: 6/9/2023

Ποσοστό Ανεργίας (εποχικά διορθωμένα στοιχεία)

Τον Ιούνιο 2023 το ποσοστό ανεργίας διαμορφώθηκε στο 11,1% (11,3% τον Μάιο 2023 και 12,3% τον Ιούνιο 2022) και το αντίστοιχο μέσο ετήσιο μέγεθος (μέσος όρος 12 μηνών) ήταν στο 11,6% (11,7% τον Μάιο 2023 και 13,1% τον Ιούνιο 2022)

Προβλέψεις για το σύνολο του έτους – Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Μαϊ-2023: 2023 12,2%, 2024 11,8%

Ποσοστό Ανεργίας (%)

Περίοδος: 6/2005-6/2023

Στοιχεία: μηνιαία

Μέσος Όρος: 17,1%

Διάμεσος: 17,1%

Μέγιστο: 28,3% (7/2013)

Ελάχιστο: 7,3% (5/2008)

AA = αριστερός άξονας

ΔΑ = δεξιός άξονας

ΠΜ = ποσοστ. μοναδ.

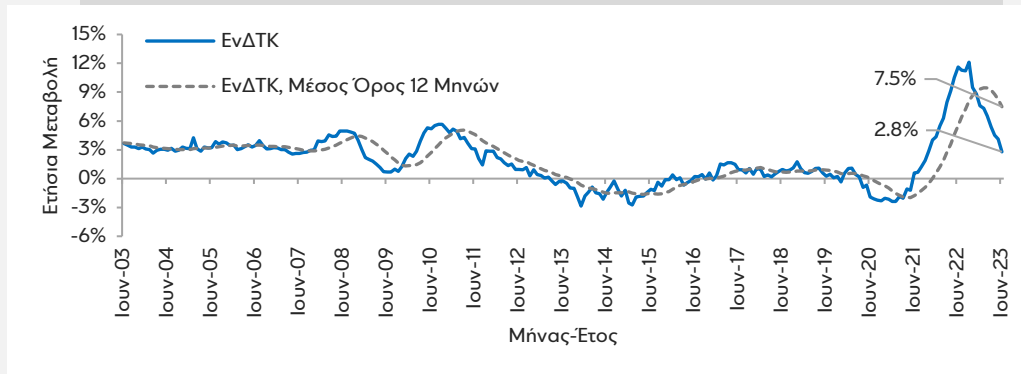
Δημοσίευση: 1/8/2023

Επομ. δημ.: 5/9/2023

Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή

Τον Ιούνιο 2023 η ετήσια μεταβολή του ΕνΔΤΚ ήταν +2,8% YoY (+4,1% YoY τον Μάιο 2023 και +11,6% YoY τον Ιούνιο 2022)) και η αντίστοιχη μέση ετήσια μεταβολή (μέσος όρος 12 μηνών) ήταν 7,5% YoY (8,2% YoY τον Μάιο 2023 και 5,5% YoY τον Ιούνιο 2022)

Προβλέψεις για το σύνολο του έτους – Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Μαϊ-2023: 2023 +4,2%, 2024 +2,4%

ΕνΔΤΚ (% YoY)

Περίοδος: 6/2003-6/2023

Στοιχεία: μηνιαία

Μέσος Όρος: +2,0%

Διάμεσος: +1,6%

Μέγιστο: +12,1% (9/2022)

Ελάχιστο: -2,9% (11/2013)

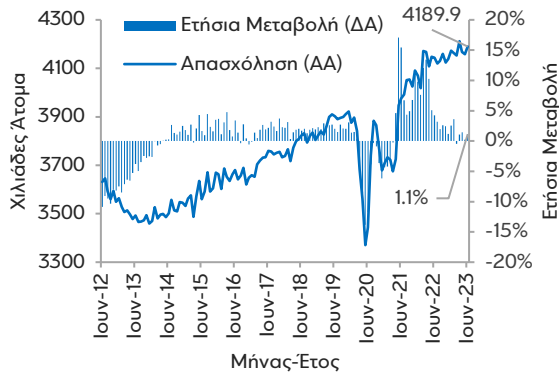
Δημοσίευση: 7/7/2023

Επομ. δημ.: 8/8/2023

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission), Eurobank Research.

Πίνακας Α2: Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας και Προσδοκιών της Ελληνικής Οικονομίας

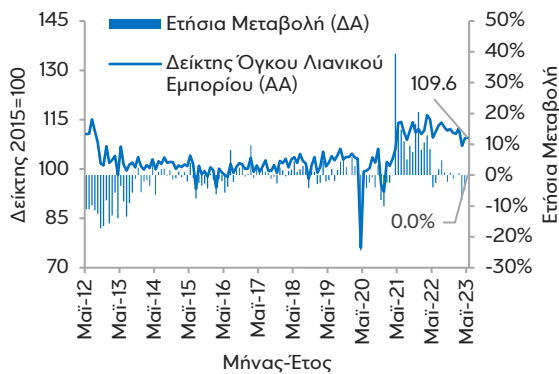
Απασχόληση (σύνολο οικονομίας): +1,1% YoY τον Ιουλ-23 από +0,2% YoY τον Μαι-23, +1,7% YoY την περίοδο Ιουλ-22 – Ιουλ-23 (12Μ) από +8,0% YoY την περίοδο Ιουλ-21 – Ιούν-22 (επόμενη δημοσίευση: 5/9/2023)

Δείκτης Οικονομικού Κλίματος: 111,1 ΜΔ τον Ιουλ-23, +1,0 ΜΔ MoM και +10,8 ΜΔ YoY τον Ιουλ-23 από +1,9 ΜΔ MoM και +5,9 ΜΔ YoY τον Ιουλ-23 (επόμενη δημοσίευση: 30/8/2023)

Δείκτης Όγκου Λιανικού Εμπορίου: +0,2% MoM και 0,0% YoY τον Μαι-23 από +2,2% MoM και -5,0% YoY τον Απρ-23, -0,9% YoY την περίοδο Ιουν-22 – Μαι-23 (12Μ) από +9,8% YoY την περίοδο Ιουν-21 – Μαι-22 (επόμενη δημοσίευση: 31/8/2023)

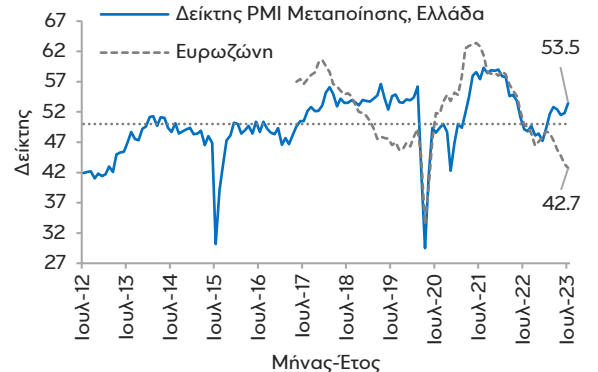
Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτή: -28,6 ΜΔ τον Ιουλ-23, +2,4 ΜΔ MoM και +26,7 ΜΔ YoY τον Ιουλ-23 από +3,5 ΜΔ MoM και +21,5 ΜΔ YoY τον Ιουλ-23 (επόμενη δημοσίευση: 30/8/2023)

Δείκτης Παραγωγής Μεταποίησης: +2,3% MoM και +3,0% YoY τον Μαι-23 από -5,1% MoM και +3,3% YoY τον Απρ-23, +5,1% YoY την περίοδο Ιουν-22 – Μαι-23 (12Μ) από +7,1% YoY την περίοδο Ιουν-21 – Μαι-22 (επόμενη δημοσίευση: 10/8/2023)

Δείκτης PMI Μεταποίησης: 53,5 ΜΔ τον Ιουλ-23, +1,7 ΜΔ MoM και +4,4 ΜΔ YoY τον Ιουλ-23 από +0,3 ΜΔ MoM και +0,7 ΜΔ YoY τον Ιουλ-23 (επόμενη δημοσίευση: 1/9/2023)

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ), S&P Global, Eurobank Research.

Σημείωση: ως ΜΔ ορίζουμε τις μονάδες δείκτη, ως MoM και YoY τη μηνιαία και την ετήσια μεταβολή αντίστοιχα, και ως ΑΑ και ΔΑ τον αριστερό και τον κάθετο άξονα αντίστοιχα.

Ομάδα Ανάλυσης και Έρευνας

Δρ. Τάσος Αναστασάτος | Επικεφαλής Οικονομολόγος Ομίλου Eurobank
tanastasatos@eurobank.gr | + 30 214 40 59 706

Μιχαήλ Βασιλειάδης
Ερευνητής Οικονομολόγος
mvasileiadis@eurobank.gr
+ 30 214 40 59 709

Δρ. Στυλιανός Γώγος
Ερευνητής Οικονομολόγος
sgogos@eurobank.gr
+ 30 214 40 63 456

Δρ. Δημήτριος Ξαδάκτυλος
Οικονομικός Αναλυτής
v-dexadakylos@eurobank.gr
+ 30 214 40 63 449

Μαρία Κασόλα
Ερευνήτρια Οικονομολόγος
mkasola@eurobank.gr
+ 30 210 40 63 453

Παρασκευή Πετροπούλου
Ανώτερη Οικονομολόγος
ppetroπουλου@eurobank.gr
+ 30 214 40 63 455

Δρ. Θεόδωρος Ράπανος
Ερευνητής Οικονομολόγος
trapanos@eurobank.gr
+ 30 214 40 59 711

Σιμεώνη – Ελένη Σούρσου
Junior Οικονομική Αναλύτρια
ssoursou@eurobank.gr
+ 30 214 40 65 120

Δρ. Θεόδωρος Σταματίου
Ανώτερος Οικονομολόγος
tstamatiou@eurobank.gr
+ 30 214 40 59 708

Περισσότερες εκδόσεις μας διαθέσιμες στην ηλεκτρονική διεύθυνση που ακολουθεί: <https://www.eurobank.gr/en/group/economic-research>
Εγγραφείτε ηλεκτρονικά, σε: <https://www.eurobank.gr/el/omilos/oikonomikes-analuseis/forma-ekdilosis-endiiferontos>
Ακολουθήστε μας στο **twitter**: https://twitter.com/Eurobank_Group
Ακολουθήστε μας στο **LinkedIn**: <https://www.linkedin.com/company/eurobank>

DISCLAIMER

This report has been issued by Eurobank S.A. ("Eurobank") and may not be reproduced in any manner or provided to any other person. Each person that receives a copy by acceptance thereof represents and agrees that it will not distribute or provide it to any other person. This report is not an offer to buy or sell or a solicitation of an offer to buy or sell the securities mentioned herein. Eurobank and others associated with it may have positions in, and may effect transactions in securities of companies mentioned herein and may also perform or seek to perform investment banking services for those companies. The investments discussed in this report may be unsuitable for investors, depending on the specific investment objectives and financial position. The information contained herein is for informative purposes only and has been obtained from sources believed to be reliable but it has not been verified by Eurobank. The opinions expressed herein may not necessarily coincide with those of any member of Eurobank. No representation or warranty (express or implied) is made as to the accuracy, completeness, correctness, timeliness or fairness of the information or opinions herein, all of which are subject to change without notice. No responsibility or liability whatsoever or howsoever arising is accepted in relation to the contents hereof by Eurobank or any of its directors, officers or employees. Any articles, studies, comments etc. reflect solely the views of their author. Any unsigned notes are deemed to have been produced by the editorial team. Any articles, studies, comments etc. that are signed by members of the editorial team express the personal views of their author.

